

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

แนวคิดเชิงปรัชญาและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนิยายวิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ

บุณทริกา ชุนวิมล

13 ก.พ. 2558

349264

140621834

เริ่มบริการ

27 เม.ย. 2558

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

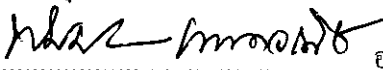
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

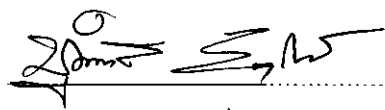
ตุลาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

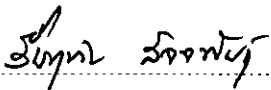
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ บุญทริกา ขุนวิมล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

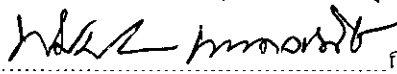
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

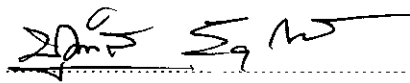
 อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

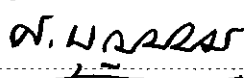
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. บุญเลิศ ของเพชร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร. รื่นฤทัย สังข์พันธุ์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

 กรรมการ
(ดร. บุญเลิศ ของเพชร)

 กรรมการ
(ดร. ศักดินา บุญเปี่ยม)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ ๑1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้างหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาครั้งนี้อย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ทศนีย์ ทานตวนิช อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยใจรัก อาจารย์ได้ให้คำแนะนำ แนวคิด ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยด้วยความเมตตา ห่วงใย ประรณาคีเสมอมา ทั้งยังให้ความกรุณาในการตรวจทานแก้ไขเนื้อหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ สอนให้ศิษย์คนนี้เรียนรู้ที่จะคิดต่าง คิดกว้าง คิดเป็น รู้จักวิเคราะห์และตั้งคำถามต่อวิทยานิพนธ์ของตนเอง พร้อมทั้งตั้งรับสิ่งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วยความสุขุมรอบคอบ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. บุญเลิศ ของเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้แนวคิดอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับศาสตร์ทางปรัชญา ทำให้ผู้วิจัยเปิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ สามารถเชื่อมโยงแนวคิดเชิงปรัชญาเข้ากับงานวรรณกรรมได้อย่างมีเหตุผล

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร. รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ และดร. ศักดินา บุญเปี่ยม ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางเป็นประโยชน์ในการแก้ไขขัดเกลาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณแม่ ผู้เป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดในชีวิตของลูก ความรักและความห่วงใยของแม่เป็นแรงใจอันสำคัญยิ่งให้ลูกสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มาได้จนถึงทุกวันนี้ ทุกครั้งที่เหนื่อยและท้อ คำสอนของแม่จะคอยเตือนสติลูกให้ตั้งมั่นและศรัทธาในสิ่งที่ลูกกำลังกระทำเพื่อให้ดำเนินไปบนวิถีทางอันถูกต้องเสมอ ความสำเร็จของลูกในครั้งนี้จึงเกิดจากพระคุณของแม่ที่คอยประคับประคองลูกให้ก้าวหน้าไปอย่างเข้มแข็งมั่นคง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ศิษย์คนนี้ด้วยความรักและความปรารณาคีเสมอมา ขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ภาควิชาภาษาไทยทุกคนที่คอยส่งแรงใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมถึงบุคคลรอบข้างอีกหลายท่านซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่บุพการีผู้มอบชีวิต ตลอดจนครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน

บุญชริกา ขุนวิมล

52910115: สาขาวิชา: ภาษาไทย; ศศ.ม. (ภาษาไทย)

คำสำคัญ: แนวคิดเชิงปรัชญา/ กลวิธีการนำเสนอแนวคิด/ นิยายวิทยาศาสตร์/ วินทร์ เลียววาริณ

บุญทริกา ขุนวิมล: แนวคิดเชิงปรัชญาและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนิยาย

วิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ (THE PHILOSOPHICAL CONCEPTS AND LITERARY TECHNIQUES OF WIN LEAOWARIN'S SCIENCE FICTIONS) คณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์: ทศนีย์ ทานตวนิช, กศ.ม., บุญเลิศ ของเพชร, Ph.D. (Phil) 792 หน้า. ปี พ.ศ. 2557.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นงานวิจัยเอกสาร มุ่งศึกษาแนวคิดเชิงปรัชญาและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนิยายวิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ จากหนังสือนิยายวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการตีพิมพ์รวมเล่มแล้วจำนวน 6 เล่ม ประกอบด้วยเรื่องสั้น 43 เรื่อง และนวนิยาย 2 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 45 เรื่อง โดยเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเชิงปรัชญาในนิยายวิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ แนวคิดเชิงพุทธปรัชญาและแนวคิดเชิงปรัชญาเต๋า แนวคิดทั้งสองกลุ่มอยู่ในขอบเขตปรัชญา 4 สาขา ได้แก่ อภิปรัชญา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ และญาณวิทยา แนวคิดที่พบส่วนใหญ่เป็นแนวคิดเชิงพุทธปรัชญา พบทั้งสิ้น 40 แนวคิด ขณะที่แนวคิดเชิงปรัชญาเต๋า พบทั้งสิ้น 15 แนวคิด แนวคิดเชิงปรัชญาของ วินทร์ เลียววาริณ ทั้งสองกลุ่มเน้นการวิพากษ์วิจารณ์มนุษย์และสังคมของมนุษย์ โดยพุทธปรัชญาชี้ให้เห็นถึงปัญหาเรื่องความทุกข์ของมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ ส่วนปรัชญาเต๋าชี้ถึงปัญหาจากการฝืนกฎธรรมชาติของมนุษย์ เป้าหมายของแนวคิดทั้งสองกลุ่ม คือ การสอนให้ผู้อ่านมองโลกตามความเป็นจริง ใช้ชีวิตอย่างมีสติ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและความทุกข์ของตน

ด้านกลวิธีการนำเสนอแนวคิด พบทั้งสิ้น 7 กลวิธี กลวิธีที่พบมากที่สุด ได้แก่ การนำเสนอแนวคิดผ่านสัมพันธบทประเภทคิบท ร่องลงมาเป็นกลวิธีการนำเสนอผ่านชื่อเรื่อง ผ่านพัฒนาการของเรื่องและตัวละคร ผ่านผู้เล่าเรื่อง ผ่านคู่ตรงข้าม ผ่านสัญลักษณ์ และผ่านการประสานทัศนศิลป์และวรรณศิลป์ตามลำดับ วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในการสื่อสารแนวคิดเป็นส่วนใหญ่ ผู้อ่านต้องตีความจากองค์ประกอบแต่ละส่วนซึ่งทำหน้าที่ร่วมกันขบเน้นแนวคิดและเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับประสบการณ์ของตน จึงจะเข้าใจแนวคิดเชิงปรัชญาที่ วินทร์ เลียววาริณ ต้องการสื่อสาร

52910115: MAJOR: THAI LANGUAGE (LITERATURE); M.A. (THAI)

KEYWORDS: PHILOSOPHICAL CONCEPTS/ LITERARY TECHNIQUES/
SCIENCE FICTIONS/ WIN LEAOWARIN

BOONTARIKA KOONWIMON: THE PHILOSOPHICAL CONCEPTS AND
LITERARY TECHNIQUES OF WIN LEAOWARIN'S SCIENCE FICTIONS. THESIS
ADVISORS: TASSANEE THANTAWANIT, M.Ed., BOONLERT YONGPHET, Ph.D. (Phil).
792 P. 2014.

This study was a documentary research. The purposes of this study were to explore philosophical concepts and literary technique in science fictions of Win Leawarin. The documents in this study were composed of his 6 published science fictions, containing 43 short stories and 2 novels (45 stories in total). The researcher used a descriptive analysis to present the findings of this study.

The findings indicated that the philosophical concepts in science fictions of Win Leawarin could be divided into 2 groups: Buddhist philosophy and Taoist philosophy. These two groups lie within the scope of 4 philosophical branches: Metaphysics, Ethics, Aesthetics and Epistemology. The majority of concepts found in the study was Buddhist ones. The researcher found 40 Buddhist philosophical concepts, whilst 15 Taoist philosophical concepts were found. Both groups of philosophical concepts of Win Leawarin mostly focused on criticizing human and human society. Buddhist philosophical concepts were used to indicate various unhappiness of human. Taoist philosophical concepts were used to reveal problems caused by human's contravention of natural law. Targets of both concept groups were to teach readers to be realistic, live with consciousness and be aware of changes and their own sufferings.

In this study, the researcher found 7 literary techniques. The most found technique was Intertextuality (Maxim type), the followings were story titles, development of characters and control of the action of the story, narrator, binary opposition, symbol, visual arts and art of literature respectively. Win Leawarin often used more than one literary technique to communicate his concept to readers, who had to interpret each elements of his work and associate the philosophical concepts with their own experience, to understand the philosophical concepts of Win Leawarin.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2 ศาสนา ปรัชญา และนิยายวิทยาศาสตร์.....	99
ศาสนา.....	99
ปรัชญา.....	104
นิยายวิทยาศาสตร์.....	108
ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา ปรัชญาและนิยายวิทยาศาสตร์.....	112
3 แนวคิดเชิงพุทธปรัชญาในนิยายวิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ.....	125
แนวคิดทางอภิปรัชญา.....	126
แนวคิดทางจริยศาสตร์.....	222
แนวคิดทางสุนทรียศาสตร์.....	394

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 แนวคิดเชิงปรัชญาเต๋าในนิยายวิทยาศาสตร์ของ วินทร์ เลียววาริณ.....	406
แนวคิดทางอภิปรัชญา.....	407
แนวคิดทางจริยศาสตร์.....	463
แนวคิดทางสุนทรียศาสตร์.....	536
แนวคิดทางญาณวิทยา.....	541
5 กลวิธีการนำเสนอแนวคิดเชิงปรัชญา.....	553
การนำเสนอแนวคิดผ่านชื่อเรื่อง.....	557
การนำเสนอแนวคิดผ่านผู้เล่าเรื่อง.....	578
การนำเสนอแนวคิดผ่านคู่ตรงข้าม.....	625
การนำเสนอแนวคิดผ่านสัญลักษณ์.....	648
การนำเสนอแนวคิดผ่านพัฒนาการของเรื่องและตัวละคร.....	660
การนำเสนอแนวคิดผ่านการประสานทัศนศิลป์เข้ากับวรรณศิลป์.....	681
การนำเสนอแนวคิดผ่านสัมพันธบท.....	692
6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	761
บรรณานุกรม.....	781
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	792

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปแนวคิดทางอภิปรัชญาที่แสดงทัศนะเชิงพุทธปรัชญาของ วินทร์ เลียววาริณ..... 219
2	สรุปแนวคิดทางจริยศาสตร์ที่แสดงทัศนะเชิงพุทธปรัชญาของ วินทร์ เลียววาริณ..... 391
3	สรุปแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ที่แสดงทัศนะเชิงพุทธปรัชญาของ วินทร์ เลียววาริณ..... 404
4	สรุปแนวคิดทางอภิปรัชญาที่แสดงทัศนะเชิงปรัชญาเต๋าของ วินทร์ เลียววาริณ..... 461
5	สรุปแนวคิดทางจริยศาสตร์ที่แสดงทัศนะเชิงปรัชญาเต๋าของ วินทร์ เลียววาริณ..... 535
6	สรุปแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ที่แสดงทัศนะเชิงปรัชญาเต๋าของ วินทร์ เลียววาริณ..... 541
7	สรุปแนวคิดทางญาณวิทยาที่แสดงทัศนะเชิงปรัชญาเต๋าของ วินทร์ เลียววาริณ..... 551
8	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านชื่อเรื่อง..... 577
9	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านผู้เล่าเรื่อง..... 624
10	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านคู่ตรงข้าม..... 647
11	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านสัญลักษณ์..... 659
12	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านพัฒนาการของเรื่องและตัวละคร..... 680
13	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านการประสานวรรณศิลป์เข้ากับทัศนศิลป์..... 691
14	เปรียบเทียบคุณสมบัติของตัวละครคู่ตรงข้ามในเรื่องเด็กสองโลก..... 697
15	สรุปการนำเสนอแนวคิดผ่านสัมพันธบท..... 753
16	สรุปกลวิธีการนำเสนอแนวคิด..... 757

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ยานอวกาศถูกพ่นสีสเปรย์ด้วยถ้อยคำหยาบคาย.....	296
2 ภาพจากเรื่องในห้วงมืด.....	683
3 ภาพจากเรื่องนิทานหึ่งห้อย.....	687
4 โฆษณาของสถาบันเสริมความงาม Black Is Beautiful.....	689